

Witalis Ludwiczak (1910-1988)

Notka biograficzna

Witalis Ludwiczak urodził się 20 kwietnia 1910 roku w Poznaniu, gdzie w 1929 roku ukończył Gimnazjum św. Marii Magdaleny, a w 1935 roku uzyskał dyplom magistra prawa na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego. Jego pasją poza zawodową był sport; już jako uczeń próbował różnych dyscyplin, koncentrując się na wioślarstwie (w 1933 r. zdobył mistrzostwo Polski w czwórkach bez sternika), a przede wszystkim na hokeju na lodzie. Był członkiem (i kapitanem) hokejowej reprezentacji narodowej podczas dwóch kolejnych igrzysk olimpijskich w Lake Placid (1932) i Garmisch-Partenkirchen (1936) w których Polska uzyskała dwukrotnie czwartą lokatę, grał też w pięciu mistrzostwach świata. W reprezentacji rozegrał 47 meczy. W roku 1936 rozpoczął pracę w urzędzie miejskim w Katowicach, gdzie mógł także trenować na najlepszym ówczesnie polskim lodowisku. Jednocześnie oddał się pracy naukowej, przedstawiając w czerwcu 1939 roku gotową rozprawę doktorską swojemu promotorowi.

W 1934 zostaje powołany do odbycia służby wojskowej w 57. Pułku Piechoty uzyskując tam stopień podchorążego, a następnie nominację na podporucznika.

24 sierpnia 1939 roku jako podporucznik rezerwy zostaje zmobilizowany i skierowany do Armii Kraków, w jej szeregach walczy w okolicach Stalowej Woli i Tomaszowa Lubelskiego, a po jej rozbiciu próbując przedostać się na Węgry zostaje 20 września pojmany przez Austriaków. Osadzony najpierw w Oflagu XI A Osterode, 30 lipca 1940 przeniesiony został do Oflagu w Woldenbergu, gdzie przebywał do momentu uwolnienia w tragicznych okolicznościach w styczniu 1945 roku.

W obozie stał się aktywnym uczestnikiem i organizatorem życia sportowego i kulturalnego. Był członkiem i wiceprezesem klubu „Warta”, grał w różnych turniejach (m.in. siatkówki „trójek”), wraz z kolegami organizował olimpijskie igrzyska jenieckie w 1944. Wystawiał sztuki teatralne, a w tym „Marię Stuart” Słowackiego, gdzie musiał na żądanie władz obozu przetłumaczyć najpierw tekst sztuki na język niemiecki. Udzielał także lekcji angielskiego. Wykorzystując swoje przygotowanie prawnicze i sportowe wraz z kolegami przygotował też statut Akademickiego Związku Sportowego z powodzeniem wykorzystany po wojnie.

Ciężkim dodatkowym przeżyciem w czasie pobytu w oflagu stał się dla niego rozwód z poślubioną w 1936 roku Polką z korzeniami austriackimi. Po wybuchu wojny podpisała ona volkslistę proponując małżonkowi zrobienie tego samego, a kiedy W.Ludwiczak oczywiście odmówił, na jej wniosek sąd niemiecki orzekł o rozwiązaniu małżeństwa z przyczyn „niezgodności rasowej”.

Po wojnie podejmuje pracę na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego, gdzie przeszedł wszystkie szczeble naukowego awansu: od asystenta (1945) do profesora zwyczajnego nauk prawnych (1969) pełniąc też m.in. funkcje prodziekana Wydziału Prawa i prorektora UAM (1965-1968). Przez wiele lat, ze względu na nieuwzględnianie w swojej twórczości marksizmu, miał kłopoty z publikacją prac naukowych. Ostatecznie wyspecjalizował się w prawie międzynarodowym i cywilnym porównawczym (w czym pomagała mu bardzo dobra znajomość i łaciny i nowożytnych języków europejskich), doprowadzając do powstania osobnej katedry poświęconej tej problematyce i publikując m.in. wielokrotnie wznawiany podręcznik „Międzynarodowe Prawo Prywatne”. Jest autorem ponad 60 publikacji naukowych.

Pełnił też funkcję sędziego, przez kilka lat bezskutecznie starał się o przyjęcie do zawodu adwokata, co udało się ostatecznie dopiero w 1958 r.; z adwokatury zrezygnował w 1964 r.

Przez kilka lat był sprawozdawcą radiowym (relacjonując m.in. proces hitlerowskiego namiestnika Kraju Warty A. Greisera). Zaangażował się w ruch sportowy, będąc m.in. członkiem i wieloletnim prezesem AZS Poznań.

Wielokrotnie odznaczany, najbardziej jednak cenił sobie przyznany mu medal Kalos Kagathos (1985), nadawany wybitnym sportowcom osiągnięciem sukcesy również poza sportem.

W 1948 r. zawarł związek małżeński z Wiesławą Węgrzynowicz (nauczycielką, doktorem chemii), z którą miał dwie córki: Annę (radcę prawnego) i Ewę (doktora fizyki).

Zmarł nagle 17 czerwca 1988 r., w dniu, w którym wraz z żoną i rodziną uroczystie obchodził 40-lecie małżeństwa.

Pochowany został na Cmentarzu Górczyńskim w Poznaniu.

W 2014 r. imię Witalisa Ludwiczaka nadano sztucznemu lodowisku „Chwiałka” na Łęgach Dębińskim w Poznaniu.

Opracował prof. Marek Ziółkowski b. wicemarszałek Senatu RP, zięć prof. W. Ludwiczaka na podstawie przekazów rodzinnych oraz dostępnej literatury, w tym m.in.: „Witalis Ludwiczak. Prawnik z olimpijskim paszportem” WP 2004.